

DIRECTOR:
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACTOR ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
:: :: învoială :: ::

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Drum istoric

Cu trupul chinat de dureri și cu sufletul învâltit de mâhnire, mitropolitul VASILE a plecat spre capitală, să ceară dreptate pentru biserica sa. Drum greu și primejdios; plin de nădejdi ori de urmări neprevăzute; poate o răspândire istorică în viața noastră... Poate să-l coste viața: „păstorul cel bun sufletul își pune pentru turma sa”... Poate să-i aducă ceva și mai rău: o desiluzie grea. Poate să însemneze începutul unor frământări, de cari neamul trebuie cruțat cu orice preț...

Probabil însă, se vor îndrepta toate spre bine... Mitropolitul nădăduște: e prea limpede dreptatea noastră decât să poată fi înăbușită. E prea de omenie neamul românesc, decât să răsplătească atât de urit tot binele pe care i-l-a făcut biserica unită... Și guvernul cărturarului Iorga nu poate înscrie în istoria românească o pagină atât de neagră... Și apoi, peste toate mințile învâltuite de ceață, este una strălucitoare și dreaptă, care ocrotește legea și dreptatea tuturor: Regele. El va face dreptate!

Insoțindu-l cu rugăciuni fierbinți, nădăduim și noi împreună cu Păstorul nostru. Judecata lui e dreaptă, fără îndoială. E simplă și limpede cauza noastră: vrem egalitate cu biserica ortodoxă din Ardeal! După numărul sufletelor și după toate criteriile câte vor vrea cei din București și cei dela Sibiu. Avem drept la asta după legi și după cel mai elementar simț de omenie și dreptate: am trăit doar și trăim în aceleași condițiuni. — Este așa de firesc, încât n'ar fi greu s'o priceapă chiar și „Telegraful”; cu atât mai mult d. Racoveanu dela „Cuvântul”.

Tot așa de evident este și contrarul: cei cari au ticluit bugetul, în ascuns, și îl țin și acum în taină, n'au căutat dreptatea. Faimoasa „proporționalitate” nu a fost decât un pretext. Și nu au respectat nici măcar această față. Căci 38 nu este egal cu 23. Ori, vrăcii bugetului, cu o foarte elementară operație de excocherie, așa au socotit: 38 Lei de suflet bisericii ortodoxe și 23 celei unite. Ca să fie egalitate!

Glasul părintelui mitropolit fi-va în stare să imprăști această ceață a răutății? Nu știm. — Ne putem însă aștepta și la rău. Iși are doar și întunerecul ceasul său de izbândă. Urmărilor ar fi din cele mai grele. Una pe care nu o vrem: păr. mitropolit este hotărât la un gest care ne-ar durea pe noi în primul rând și de care nu-i nevoie. Cauza o vom câștiga și altfel. În fața judecătorilor. Art. 32 din legea cultelor și art. 10 și 13 din Concordat, prin care statul se obligă să întregască toate salariile personalului nostru bisericesc „conform legilor în vigoare privitoare la salarizarea clerului” sunt clare. — Apoi în fața opiniei publice, pe care o vom lămuri.

Că neamul va suferi din agitațiile produse înăuntrul și în creditul său extern, este lămurit. Noi însă ne-am făcut toată datoria pentru a-l preveni. — Viața suntem datori să ni-o apărăm!

Boala veacului

Rolul tămăduitor al bisericii — Familia și educația creștină —
Colaborare rodnică sub steagul lui Hristos

de Dr. IULIU HAȚIEGANU
prorectorul universității din Cluj, f. ministru

II.

Biserica lui Hristos nu este o construcție rigidă și neadaptabilă, terminată într'o anumită epocă. Ea este o instituție în continuă evoluție, în permanentă perfecționare și totuși, dela început și până azi, unitară. Ea este o unitate universală, care trăiește pe pământ și astfel se dezvoltă, pulsează; ea este viguroasă și niciodată îmbătrânită, cum spune Chrysostomos. Biserica este capod'opera lui Hristos, în care se întâlnesc, într'o armonie cerească, experiența trăită, gândirea științifică, organizatorică și credința revelației divine.

Astfel biserica trăiește împreună cu omenirea. În cursul veacurilor a luat vestmântul ornamentic al tuturor epocelor, învățătura ei însă a rămas una și aceeași. Imperii mari s'au distrus, popoare glorioase au dispărut — Biserica s'a înălțat tot mai strălucitoare, fiindcă a luptat pentru eternul omenesc, fiindcă a fost totdeauna îndrumătoarea vieții spirituale spre adevărata cultură, care lasă adânc rădăcinile sale în izvorul nesecat al învățăturii Mântuitorului. Inzestrată cu două energii creatoare: conservarea și răspândirea învățăturii fundamentale și capacitatea supranaturală de evoluție, ea a dispus de cele două organe vitale, care asigură eternitatea. Ea se întinde mereu în timp și în spațiu, ea este în continuă evoluție și totuși aceeași, una și inatacabilă.

Spre aceasta capitală — civitas Dei — privește azi toată lumea și așteaptă să trimită între oameni pe aducătorii de „pax Christiana”. Pentru organismul bolnav prima condiție a refuzării păcii și liniștii. La porțile cetății divine stă azi o altă lume, cu concepții foarte variate; ea totuși așteaptă pe Mântuitorul.

Să mergem cu toții întru întâmpinarea Lui. Să ajutăm cu toții bisericii ca venirea Lui să fie și mai triumfătoare. — Biserica este instrumentul lui Dumnezeu, prin care Dumnezeu vine pe pământ și personal acționează. Vrem să fim părtași ai acțiunii lui: să intrăm în Biserică, să intrăm nu numai ca privitori și rugători, ci să participăm la toată viața ei plină de grații divine. Să intrăm în linia de bătaie alături de iubiții noștri arhieriei, preoți și călugări, să facem, ca pe toată linia de apărare și de atac să strălucească luminând armele iubirii creștine și a dreptății sociale. În luptele noastre de desrobire națională mergeam din învingere în învingere conduși de preoți cu crucea în frunte, — să facem tot astfel în luptele de desrobire a sufletelor ajunse în stăpânirea satanei. Deci: activism organizat sub

ocrotirea lui Hristos, care ne cheamă, care are nevoie de bărbați luminați la minte, curați la suflet, păstrători ai ordinii sociale; de femei bune la inimă, curate la suflet, păstrătoare a focului sacru familial!

* * *

Da, omul trebuie să ducă morala bisericii nu numai în viața lui individuală, dar și în viața lui familiară și socială.

Căsătoria creștină, indisolubilă și perpetuă, este partea esențială a arhitecturii noastre sociale. Ea este fundamentul etern pe care se clădește statul și se întemeiază societatea. Trebuie să întărim această căsătorie creștină, care asigură armonia socială, și prosperitatea generațiilor viitoare. Să cerem respectarea principiilor bisericești și biologice ale căsătoriei creștine, numai astfel vom restabili familia creștină cu mulți copii, numai astfel vom asigura viitorul neamului nostru. Să aruncăm în temnițele disprețului și păcatului pe acele mame moderne ce-șiucid pruncul în pântecul lor și pe acel tată care nu-și îngrijește familia. Viitorul unui neam este în funcție de o generație tineră mare la număr și sănătoasă la suflet și trup! Avem nevoie de mame născătoare de oameni și nu de ucigașe fără frica lui Dumnezeu. Avem nevoie de tată câștigător de pâinea de toate zilele.

Avem nevoie de o tinerime crescută în școala iubirii creștine, în școala marelui dascăl, în școala lui Hristos; o tinerime ocrotită de biserică, de familie, de stat. — Biserica, familia, și statul au drepturi divine, naturale și legale; să lucreze deci mână în mână, realizând o educație integrală morală, fizică și intelectuală. Biserica, familia și statul să fie o unitate educativă, pentru asigurarea unei educații reale. Afară de educația morală și intelectuală care este partea mai importantă, să nu neglijăm nici educația și disciplina fizicului, care este vasul purtător al sufletului. Eu am o convingere fermă: că nu prin legiferare vom reforma tinerimea noastră, ci prin educația la înălțime. Părinții, preotul, dascălul și medicul sunt educatorii noștri. Regenerarea tinerimii noastre va fi rezultanta colaborării armonice și intensive dintre acești factori de prima categorie a vieții noastre culturale și sociale.

În aceste timpuri grele nimic nu se poate soluționa fără unire de forțe și unitate de vederi. E nevoie de o solidaritate socială care respectă ierarhia corporațiilor, o solidaritate socială bazată pe-o educație reală creștinească, care supune interesele particulare intereselor generale. Zadarnic se cearcă o despărțire a societății într'o societate cu morală socială

și o societate cu morală creștină, ca și când ar fi două sau mai multe morale. O competență între morală creștină și între cea socială nu numai că este posibilă, dar este singura salvatoare. Colaborarea între societate și biserică a dat în toate timpurile cele mai admirabile rezultate. Unde se învață mai bine iubirea de aproapele, învingerea pasiunilor, jertfirea de sine, perseverarea în bine, mila, dărnicia, speranța, pacea între oameni, decât în biserică noastră creștină?

Ciocnirea între teologie și știință este numai aparentă și în multe cazuri semnul, că știința nu este încă în posesiunea adevărului dumnezeesc. — Dar să-l ascultăm pe Goethe: „Tema cea mai profundă și unică în istoria omenirii și lumii rămâne lupta între credință și necredință. Fiecare epocă în care a dominat credința, este o fructificare asupra contemporanilor și succesorilor, strălucitoare și înălțătoare. În schimb orice perioadă în care necredința a învins, — dacă și pe o clipă a strălucit pompoasă — a dispărut, fiindcă nimeni nu se ocupă cu produsele improductivelor“.

*

Să intrăm deci în Biserică, unde vom întâlni pe Hristos, pe adevăratul socialist, pe socialistul dragostei, fraternității, libertății, egalității creștine; pe învingătorul durerilor și pasiunilor. O revenire în biserică însă nu se poate prin distrugerea familiei, a altarului, națiunii, patriei. O revenire nu e posibilă, decât prin întărirea, respectarea, adorarea acestor instituții; o revenire nu e posibilă decât prin Hristos, printr'un socialism evanghelic, concretizat mai ales în *enciclicele papale ale lui Leo XIII și Piu XI*. Acest socialism evanghelic vrea, ca toată viața noastră particulară și publică să o supunem intereselor generale ale colectivității, prin o renaștere a moralei creștine, prin colaborarea claselor sociale, prin distribuția justă a câștigului între capital și muncă, prin directivarea sănătoasă a liberei concurențe, prin contribuția socială a proprietății individuale, prin o ameliorare a moravurilor, mai ales a celor cari vreau să conducă.

Aceasta operă de pacificare socială nu e posibilă decât cu *concursul apostolilor din toate clasele sociale*: „Restauratio Christiana humanae consortionis“. Avem nevoie deci de bărbați cu solide cunoștințe sociale și religioase, „in fide fortissimi, zelo flagrantes de Regno Christi, invicta in insectationibus constatantia affirmati“. Prin acest apostolat nu vrem să ne substituim partidelor politice, vrem însă să luptăm alături de toți oamenii de bine pentru restabilirea echilibrului social atât de amenințat în vremurile noastre. Când casa arde, nu așteptăm până vin pompierii, nici nu ne pieptănăm, ci ne triplăm puterile pentru localizarea prăpădului.

În timpul de bejenie și de opresiune, bisericuțele noastre de lemn erau adăpostitoare graiului strămoșesc, a credinței în Dumnezeu; în ele se păstra cu sfințenie opaițul speranței zilelor de libertate și dreptate. — Și în zilele de azi, când se aude apropiindu-se furtuna, să tragem clopotele Bisericii adunătoare de norod credincios, să reîntrăm din bună vreme în biserică Domnului, care a stat și va sta nemișcată, ba mai grandioasă, mai strălucitoare în mijlocul furtunii ce amenință lumea cu prăbușire. „Biserica stă sigură și siguranța ei este siguranța noastră“. Ea stă sigură și de pe înălțimea stâncii mondiale luminează și îmbrățișează toată omenirea. Ea stă și va sta până la plinirea vremurilor. Nu fiți fricoși, nici îndofelnici: Hristos e cu noi și el va risipi norii încărcăți cu trăsnete și va liniști valurile furibunde pline de primejdii.

El înțelege mai bine sufletul omului chinuit și deformat de curentele nebuniei sociale și tot el ne va conduce cu metodele și mijloacele prezentului spre renașterea legilor neschimbate ale eternității.

* * *

Azi când suntem în ușa bisericii — să desbrăcăm haina necredinței și indiferențismului și să ne îmbrăcăm în vestmintele credinței și faptelor; apoi să luăm în spate crucea lui Hristos, acea cruce ce duce spre înălțimile cerului, să fim exemple aprinzătoare de focuri eterne și în alte suflete. „Hristos a zidit biserică pe stânca iubirii și sacrificiului, pietre scumpe ale bisericii și cărămizi durabile ale societății, — să cultivăm aceste două virtuți dătătoare de viață“.

În aceste zile de muncă creștinească să îndreptăm *privirea noastră spre Roma*, spre stânca eternă din care țîșnește izvorul nesecat al credinței dumnezeiești, să așintim ochii inimii noastre spre *București*, spre capitala unde se plămădește istoria neamului nostru; astfel ca fiii buni și activi ai Bisericii noastre, ca cetățeni conștiințioși și la datorie a scumpei noastre patrii, să începem munca noastră creștinească și patriotică, luminați de Spiritul Sfânt al bisericii și de idealul înalt al națiunii...*)

Nas „telegrafic“ și obraz bizantin.

La congresul „Agru“-lui, din Oradea, a fost de față lume multă. Între alții: un șir întreg de gazetari, și câțiva fruntași ortodocși. În deosebi d. inspector general *Ienciu*, reprezentantul ministerului instrucțiunii, a luat parte la toate ședințele și a urmărit întreg programul cu cea mai mare atențiune. — Ei bine, din toți aceștia nimeni nu a auzit o singură vorbă rea la adresa bisericii ortodoxe. S'au spus, dimpotrivă, cuvinte de pace și nădejdi de colaborare.

Trebuie să recunoaștem, că această atitudine a „Agru“-lui este o... barbarie fără pereche la adresa inimilor simțitoare dela „Telegraful“ Sibului. De când tot pândesc cuvioșii un mic prilej, cât de mititel, ca să poată trimbița în lumea largă că: „uniații, ca niște lupi flămânzi, s'au năpustit iarăși asupra mieluşelilor nevinovați ai sfinților Kerularie și Sofronie dela Cioara, căutând să-i înghită“, etc. Și, iată, prilejul se arată în zare, promițător: congresul Agru-lui. Dar vai, desiluzie și nenorocire: mizerabilii n'au atacat pe ortodocși!

Va înțelege oricine că așa ceva este insuportabil. Trebuie găsit cu orice preț: atacul papistașilor. La lucru cucernicilor! — Și s'au pus cuvioși pe muncă. Au adulmecat cu toată iscusința Bizanțului. Și știe toată lumea că au un nas pravoslavnic incomparabil: miroasă papistașia dela marginea pământului. Au găsit și acum ce căutau. Iată rezultatul, în „T. R.“ din 5 Decembrie:

„Credincioasă trecutului său, asociația greco-catolicilor noștri români a ținut ca, prin glasul unor „agriști“ mai de greutate, să îndrepteze un nou atac împotriva preoșimii ortodoxe române, spunând că *această* preoșime este, în chestiunea salarizării, privilegiată (?) și favorizată (?) de stat, iar slujitorii bisericii greco-catolice sunt — în *asămănare cu ortodocșii* — prigoși (?) și nedreptățiți (??)...“

Așa, din cuvânt în cuvânt și cu toate

*) Îndreptând gândul tuturor spre Regele Hristos, spre Roma eternă și „Mica Romă“, a pâr. mitropolit Vasile, și mulțumind distincțiilor oaspeți cari ne-au onorat cu prezența: reprezentanții cultelor și autorităților, Prorectorul universității din Cluj a încheiat acest discurs strălucit, cu care a deschis congresul „Agru“-lui dela Oradea.

N. Red.

semnele de întrebare. Și pe drept cuvânt. Căci și dacă nu s'au spus vorbele citate, și dacă discuția era în jurul cinstitei cârmuirii, totuși s'au pus față'n față cifrele bugetare, cu cari va fericii guvernul pe preotul ortodox și pe colegul său unit. Un atac din cele mai grele. Căci, închipuiți-vă: *salarile ortodocșilor* vor varia între 24.610 și 2346 Lei lunar, iar ale celor uniți vor merge paralel cu ele dela 8935 până la 882 Lei! Asta-i perfect adevărat și bine că-i așa. Dar cu ce drept vii s'o spui în lume? Ce are „Agru“, în definitiv, cu preoșimea ortodoxă? Ia să-și vadă de treabă și să nu mai atace! Fiindcă „Telegraful“... va mai reveni!

Ne plecăm cu admirație în fața „Telegrafului“: are un nas oriental „pă cînste“ și un obraz bizantin pe care l-ar învidia și „sfântul“ Fotie!

Intensificarea cultului Preacuratei. Cele poruncite în cinstea Preacuratei Fecioare de mai marii bisericii cu prilejul aniversării conciliului efesin, acolo unde s'au îndeplinit bine, au avut în sufletele credincioșilor un răsunet religios foarte profund. Cu acest prilej s'a putut observa, cu câtă dragoste față de cele sfinte au venit credincioșii la biserică, pentru a preamări pe Născătoarea de Dumnezeu.

Drept exemplu în această privință ne poate sluji tractul *Gheorghenilor* pâr. Artemiu Boeriu, unde, amăsurat ordinului superiorității bisericesti, câte trei sau patru frați preoți cu parohiile mai apropiate, au mers pe rând în câte o parohie, în zi de Duminică sau sârbătoare, cu scopul de a celebra și predica, îndemnând poporul să cinstească în mod deosebit pe Preacurata Fecioară. Rodurile s'au văzut: Mărturisiri și cuminecări cu sutele aproape în toate parohiile. În deosebi unde ai noștri sunt amestecați cu romano-catolicii, despre cari știm că au multe deprinderi sufletești de această natură. Ceeace face pe poporenii noștri să aștepte să facem și noi ceva la fel.

Poporul nostru are o dragoste deosebită față de Maica sfântă. Și mă întreb: N'ar fi bine să se introducă obligatoriu asemenea conveniri preoțești, an de an cu program fixat, caz de caz, cel puțin în linii mari, de superioritatea bisericesti, având drept scop intensificarea cultului marian la noi? Cărțile noastre rituale sub acest respect cuprind material inepuizabil. Și de ce nu ne-am sili să-l valorificăm în întregime după gândul bisericii? (Pr. Aurel Brumboiu).

Seceriș bogat. Cărmuirea mănăstirii dela *Bixad* a avut o idee fericită: să țină misiuni acasă, la sfânta mănăstire, pentru sufletele credincioase ce vor veni acolo spre acel scop. Zis și făcut. O săptămână de zile în șir s'au ținut, zilnic, câte trei cuvântări. Oratori: pâr. egumen Atanasie Maxim și pâr. ieromonah Lucian Pop. Rodurile au fost peste așteptare: Biserica mereu tixită; spovedanii și cuminecări cu sutele, zi de zi, o adevărată binecuvântare pentru satele din jur. — Cum au fost și reculegerile sufletești ținute în ziua de sf. Nicolae la *Galtiu*, (distr. Teiuș) de pâr. Dr. Nicolae Lupu, primenindu-se sufletește aproape întreg satul, și la *Feisa*, (distr. Biia) de redactorul nostru, unde s'au mărturisit și cuminecat peste 300 de inși, mulțumită ajutorului dat aici, în afară de pâr. Liviu Costea, parohul local, de pâr. Vasile Popa din Cetatea de Baltă, și la *Galtiu* de pâr. Dumitrescu, pâr. Coman și preotul local, pâr. Iosif Pop. — Holdele sunt coapte. Numai muncitori să fie!

Cazanul satanei

Jubilarea și vina ortodoxiei — Rușinoasa excocherie cu cifrele bugetului — Tovărășia bizantină-francmazonă prinsă cu ocaua mică

(*) „Telegraful“ și suratele lui întru bizantinism jubilează: Dreptatea a biruit! — Adeca: uniții au fost călcați în picioare. Ortodocșii au în buget 426 milioane Lei, iar catolicii toți numai 61 milioane. Ceeace înseamnă că ucenicii „sfântului“ Sofronie dela Cioara vor avea plăți de trei ori mai mari decât papistașii. Asta da, zic și eu: să se vadă că suatem țară ortodoxă. Altfel, la ce bun toată „dominanța“?

Față de acest triumf al „dreptății“, ce importanță mai are, că guvernul, — drăguțul de el! — a dat cu tifla tuturor cultelor și a distrus principiul, fundamental pentru raporturile dintre stat și biserică, anume: dreptul preoțimii la egalitate de tratament cu toți slujbașii statului. Asta s'a dus pe gârlă. Dar în schimb, ce plăcere: cel din urma preot foșian va avea 2346 Lei pe lună, pe când cel unit — piară-i numele! — numai 882 Lei! Bravo guvern! Așa te vrem: în țara ortodoxă, dreptate ortodoxă!

„Telegraful“ jubilează, în slova de sărbătoare. Și nu are nici un cuvânt pentru marea lovitură ce s'a dat tuturor cultelor, cari au fost scoase de sub regimul comun și tratate ca instituție de grises în țara francmazoneriei române. Dimpotrivă, îi găsește o scuză mieroasă: asta e doar „un buget redus!“ — Cine a mai voit o dovadă pentru marea vină a ortodoxiei la înfrângerea principiață pomenită, o are: „Telegraful“ din 5 Decembrie. Se vede încă odată, inapelabil, că biserica dominantă a luptat nu pentru egalitatea de tratament cu toată lumea, ci a acceptat răsturnarea acestui principiu, cu condiția să fie „distrusă“ — vorba vine — biserica unită. Asta era scopul. Prin urmare: operă negativă, de ură și nedreptățire.

E bine să reținem această învățătură, fiindcă nu va fi până-i lumea tot sărbătoare și ospăț, ci vor veni vremuri când se vor căuta răspunderile. Și lupii vor încerca și atunci să se îmbrace în piei de mielușei.

* * *

De sigur, ortodoxia singură n'ar fi reușit în această simandicoasă operă distructivă. Și-a găsit însă un guvern care, se pare, este animat de aceeaș deviză: să distrugă și să distrame tot ce a mai rămas cât de cât întreg în această țară. În special bisericile, pe cari o anumită putere ascunsă ** nu prea le are dragi. Tovărășia guvernamentală-ortodox-francmazonă era, deci, firească și fatală. S'au găsit în aceleași ținte: s'au îmbrățișat.

Se potriveau și la metodele de acțiune: iubesc taina, misterul. — Au fiert și au frământat, deci, totul în plină taină. Au aruncat în cazanul miraculos cifre vrăjite, procente, rețineri, reduceri și, în vremece ei jucau în jur hora unirii, n'au lăsat pe nimeni să se apropie. Guvernul a refuzat să țină cărțile socotelilor deschise pentru toată lumea. A refuzat chiar parlamentului dreptul de control. În fața comisiei bugetare a depus numai proiectul cu cifre totale, globale, și nu bugetul dezvoltat pe state, cum era dator și cum au făcut celelalte departamente. Păr. *Manu* a cerut acest lucru. Guvernul a tăcut și — nu a satisfăcut cererea justă. De ce? Știa el de ce! În cazanul satanei s'a fiert o ciorbă atât de ortodoxă, încât nu-i bine să-i ghicească și alții secretul.

Părintele *Manu* însă era tare curios de acest secret cultuar. Și l-a găsit. În se-

dița Camerei din 8 I. c. l-a destăinuit. Cerând guvernului bugetul cu state dezvoltătoare, a motivat această cerere așa:

„In subcomisia bugetară s'a spus din partea d-lui prim-ministru că sumele au fost alocate în proporție cu numărul sufletelor fiecărui cult. Ori, examinările cifrelor din bugetul cultelor nu dovedesc aserțiunea dlui prim-ministru. Se vede că d. prim-ministru a fost indus în eroare de subalternii d-sale. Căci, dacă alocațiile bugetare ar fi fost făcute după numărul sufletelor, atunci alocația, ce ar reveni fiecărui cult ar trebui să fie numărul sufletelor multiplicat cu un coeficient oarecare, egal pentru toate cultele.

Or, cum stă cazul? Dacă căutăm, care este coeficientul alocației bugetare, atunci pentru *cultul ortodox* aflăm un *coeficient de 38*, pentru *cultul unit* un coeficient de 23,94, pentru *cultul catolic* un coeficient de 28, pentru *cultul reformat* un coeficient de 21,45, pentru *luterani* de 31,92, pentru *unitari* de 10,89, iar pentru *musulmani* de 32,71.

Din aceste date se vede limpede că nu stă la bază nici proporția numărului sufletelor“.

Iată marea taină a cazanului Satanei! Pentru a justifica nedreptatea plănuită, se ascunde la spatele unui principiu: *proporția sufletelor*. Și din asta nulăsa odată cu capul. — Se vede însă că pofta vine mâncând. Câștigat odată principiul, furia bucuriei nu s'a mai putut stăpâni. Nu a fost de ajuns, că bisericii ortodoxe nu i-au socotit toate ajutoarele reale câte le are dela stat; nici că i-au dat număr de suflete mai mare decât are (Bucovina nu trebuia socotită de loc); nici că nouă ne-au dat număr de suflete prea mic: setea dominantă nu s'a mulțumit cu aceste supeli și găinării. A ținut să dea lovitură mare, uluitoare: a dat la mir și „principiului“ ulom care mai apăra fărădelegea și cu cel mai desăvârșit cinism *a falsificat cifrele și calculii!* Au cerut „egalitate pe număr de suflete“ și din cazanul satanei a ieșit: *38 Lei pentru un suflet ortodox; 23 pentru un suflet unit; și 32 pentru unul musulman*, care, în aritmetica pravoslavnică este, deci, mult mai prețios la Allah decât unul papistaș!

Bravo cucernicilor! Așa se cade: în țara ortodoxă nu numai dreptate ortodoxă, ci și *matematică ortodoxă!* Iar în această aritmetică 38 (ortodox) = 23 (unit)! — Cerem premiul Nobel pentru această invenție genială, orientală!

* * *

Totuși, confrății sunt modești. Nu vreau să se cunoască în lume nici acum fenomenala ispravă. *Ordin a dat*, prin urmare, *cinstita cârmuire*, ca nici o gazetă să nu publice *întrebarea indiscretă a păr. Manu!* Și s'a făcut așa: nici una n'a publicat-o. Adeca numai una: „*Dreptatea*“, în care am găsit-o și noi. Dar, vezi, asta e o foaie bolșevică. Celelalte însă, cari apără ordinea și pacea cetățenilor, au tăcut mulcom. Par'că nici n'ar fi fost vorbă de așa ceva în parlament. — Și cu asta am descoperit și pe ultimul complice la taina cazanului satanei: *cinstita noastră presă*. De ani de zile a tipat împotriva noastră și a plâns durerea ortodoxiei nedreptățite. Acum tace. La ordin mai înalt. — Frumos din cale-afară!

Așa se prezintă „dreptatea ortodoxă“ și taina cazanului satanei. — E plină de învățături. Și pentru noi și pentru alții. Ea adeverește, în special, încă odată vechea înțelepciune, că nu-i bine să umbli cu mâța în sac, nici să măsură cu ocaua mică. Că te prind. Chiar guvern de ai fi și ortodoxie dominantă. Și râde lumea de tine. — Și-i rușine!

Fătima. Numirea aceasta e menită să facă ocolul lumii, vestind lauda Precuratei. Așa cum o face vestitul Lourdes.

Localitatea din chestie se află în împrejurimile Lisabonei. Fațma ei e legată de ziua 13 Maiu 1928. La această dată s'a arătat adeca Impărăteasa cerurilor celor trei păstorași: Lucia, Francisc Marto și Iacinta Marto, în vârstă de 10, 9 și 7 ani. Vedenia au avut-o pe la amiază, după ce-și recitaseră rosariul. Apariția cerească avea și ea în mâini rosariul și a spus copiilor să mai vie acolo, tot cam la aceeași oră. Le-a destăinuit apoi, cu prilejul arățărilor ulterioare, c'ar dori să i-se ridice acolo un sanctuar. Cinstea ce i-s'ar face în felul acesta ar răsplăti-o cu multe haruri.

Vestea a pătruns cu iuțea fulgerului în toate părțile. „L'Osservatore Romano“ din 3 Iunie 1928 raporta despre 300.000 persoane ce alergaseră deja la fața locului să-și satisfacă un imbold al inimii credincioase. În Mai 1929 au venit să vadă sanctuarul în lucrare, președintele republicii generalul Oscar Carmona și capul guvernului, colonelul Vincențiu de Freitas. Deodată cu ei era prezentă aproape întreagă țara prin trimișii săi. Vindecările miraculoase și întoarcerile nenumărate ce se întâmplă acolo au un răsunset pe care nu-l poate opri nime și nimic. Mai ales că o comisie de medici cercetează bolnavii și înainte și după vindecări, așa că nici măcar umbră de îndoială nu există în ce privește seriozitatea acestor vindecări ce poartă pecetea suprafirescului. Sub presiunea evidenței ce se desprinde convingător mai presus de orice îndoială din constatările medicale, episcopul diecezan luând în socotină și toate considerentele de ordin teologic, a declarat, în Noembrie 1930, de autentice arătările Precuratei și a îngăduit, oficial, cultul Maicii Sfinte de Fătima.

Pe măsură ce crește răutatea fiilor oamenilor și mizeria lor morală, crește și atenția ce le-o dă ceriul tot mai vădit. Înțelege-voare aceștia semnele premergătoare potopului?

† P. Luciu Fetz O. S. B.

Gazeta „Einsiedler Anzeiger“, (nr. 95, din 2 Decembrie c.), aduce vestea trecerii la celea veșnice a păr. benedictin Luciu Fetz. Duhovnicele rânduri comemorative ale P. Maurus Nigg prind în linii luminoase icoana acestui muncitor, smerit și cucernic fiu al sf. Benedict, o bună parte din viața căruia s'a cheltuit și pe pământul țării noastre.

Vine în capitală în două rânduri: la 1900, pentru seminarul catolic, în tovărășia P. Raymond Netzhammer, ambii profesori, apoi la 1905, tot în tovărășia păr. Raymond devenit arhieru, făcând 19 ani încheiași, pe secretarul arhiepiscopului și având toate puterile unui vicar general. Pe lângă aceasta mai făcea și pe duhovnicul mănăstirilor de călugărițe; ani dearândul a ținut predica dela ora 9 din catedrală; a fost directorul congregației mariane de fete, a reuniunii femeilor, predicând și aici și prin diferite parohii ale eparchiei, ascultând, într'aceea, nenumărate mărturisiri și în confesionalul catedralei, ca unul ce stăpânea limbile: germana, franceza, italiana, româna, engleza. Asta până în 1924, când cu resignarea I. P. S. Netzhammer.

Munca n'a părăsit-o nici după aceea. Dar l-au părăsit pe el puterile. Celebra, totuși, zilnic și în vremea din urmă. Simția însă că-i pe ducă. O și spunea adeseori. Chiar și în noaptea premergătoare sfârșitului vieții sale de neîncetată și sfântă râvnă monahală a spus Fratelul de serviciu: „Ziua de mâine e ziua morții mele“. ... Și așa a și fost. — Acum s'a odihnit și a aflat ușurare multă. Lux perpetua luceat ei!

Știri mărunte

Personale. I. P. S. Sa păr. mitropolit VASILE a plecat, Marți seara, la București, pentru a face ultimele încercări de-a lămurii dreptatea cauzei noastre. În cursul zilelor I. P. S. Sa a avut întrevederi cu capii guvernului, iar ieri după masă a fost primit în audiență de M. Sa Regele. — Să ne rugăm pentru sănătatea marelui Păstor și pentru izbânda dreptății!

— Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe păr. Alexandru Târnavanu de adm. parohial la Sovata. — Acelaș a numit la școala de menaj din loc următoarele maestre: dș. Maria Comșa, lucru de mână și croitorie; dș. Maria Trifan, țesut; dș. Sidonia Hațieganu, bucătărie; dș. Maria Popescu, științele menajului; dș. Maria Mardaloescu, spălat-călcat.

Eutanasia. Eufemismul acesta vrea să zică: omor din milă. Morala creștină are un singur răspuns la problema acestui fel de omor: e o crimă. Sunt însă destui, mai ales medici, cari țin la părerea contrară. Ca de ex. Dr. Sukow din Moseva, sinucis zilele trecute. Din scrisoarea rămasă dela el se vede că ucisese, din motiv de milă, patruzeci de persoane. Metoda era simplă: pacienții crezuți incurabili li otrăvea. Tot dânsul elibera apoi certificate de deces. Firește false. Nu de mult și-a supus și logodnica la asemenea tratament »salvator«. Făcând autopsia cadavrului s'a convins însă că fusese victima unei greșeli ireparabile. Hotărârea luată: să termine și cu suferințele sale. Ceeace a și făcut după ce s'a spovedit unui preot bătrân, care la auzul unei asemenea spovedanii, spune scrisoarea doctorului, a leșinat. — Nimenea nu poate pune moralei, nepedepsit, alte temelii, decât celea puse de autorul ordinii morale: Dumnezeu, descoperit nouă prin Fiul său și evanghelia acestuia.

Recucerire mult promițătoare. Fiii din Anglia ai săracușului din Assisi se bucură foarte: au isbutit să-și deschidă un convent al lor în cetatea universitară a Oxfordului. Bucuria lor e întemeiată pentrucă prin aceasta și-au asigurat un loc în ctitoria bătrână a multor vlădici și cardinali credincioși Romei catolice, ctitorie în cuprinsul căreia, între atâția alții, a strălucit dela catedra universitară și minunea veacului XIII, admirată azi din ce în ce mai mult: Roger Bacon, călugărul franciscan. Dela reformă încoace acesta-i primul punct recăștigat aici de catolici din vechea-le moșie. — »Dominanții« de pe plaiurile lui Albion se vede că stau departe de »înălțimea« vederilor alor noștri în materie de drept, echitate și creștinătate.

Locale. Dumineca viitoare înaintea Nașterii Mântuitorului va predica în catedrală păr. Dr. Vasile Aftenie, profesor al academiei de teologie.

— Astă seară, la ora 9, elevii clasei VII (A și B) a liceului nostru de băieți vor da un festival artistic-literar, în sala de gimnastică a liceului, Punctul principal din program este drama »Creditorii«, de B. Luca; iar între acte declamări și cor.

Unde dal și unde creapă... Pentru misionarii africani sfârșitul anotimpului ploios înseamnă începutul muncii catehetice. Se deschid școalele creștine și pe înopțate, după rugăciunile de seara, — singurele prilejuri când pot fi adunați împreună autohtonii: bărbați, femei, fete și băieți — li-se vestește cuvântul mântuirii, la care aleargă cu sutele. Cuiva nu i-a plăcut acest lucru și, precum se vede, fiind persoană cu influință, a înduplecat administrația să deie ordin

că nimănuia nu-i este îngăduit să iese pe inserate pe stradă fără lămpaș. Credea, sigur, că în felul acesta îi va înțărca dela cateheze. Decât că socoteala aceasta păcătoasă a dat greș. Bunii indigeni nu s'au poticnit de fel de opreliștea din chestie. Cei mai săraci se provăd cu bețișoare de trestie ori cu surcele uscate pe cari le aprind ușor, în loc de lumânări, alții își fabrică torțe și opaite, dupăcum îi ajută mintea și uleiul de palmier de care dispun, ba unii își permit chiar și luxul câte unei lanterne în toată regula. Iar orele de cateheză se țin după rânduală, cercetate din ce în ce de tot mai mulți. — Asta drept răspuns la încercarea de a înăbuși o pornire pe cât de firească, pe atât de îndreptățită.

† **Valeriu Oprișu**, preotul nostru din Făgăraș și-a dat sufletul în mâinile Ziditorului, Duminecă, în 6 Decembrie c. la vârsta de 49 ani, într'al 23-lea an de preoție și 12 al văduviei. În răposatul biserica noastră pierde un preot model în ce privește conștientșitatea întru împlinirea datorințelor pastorale și grija întru a-și păstra neștirbit prestigiul sacerdotal, făcându-se, de dragul acestuia, după moartea soției, mamă, dădăcă și econoamă copilelor sale. — Facă-i Domnul parte cu dreptii!

† **Victoria Hopârtean n. Voda**, soția păr. paroh din Gădălin și mama păr. profesor Eugen Hopârtean dela școala noastră normală de fete — căruia și pe această cale îi exprimăm sincere condolențe — a adormit în Domnul în 6 Decembrie 1931, în anul 66 al vieții și 48 al fericitei sale căsătorii. — Odihnească în pace!

Telefonul „Unirii“

Redacția „Unirii“ roagă pe toți prietenii și colaboratorii cari doresc să publice ceva în numărul de Crăciun, să trimită manuscrisele fără întârziere, vremea fiind foarte înaintată.

D. București. Ieșirile patologice ale mâncătorului de »zidani« și creștin »sui generis« A. C. Cuza împotriva Blajului care nu vrea să facă politică »românească«, se explică prin bătrânețea lui înaintată, care a uitat cu totul ceea ce învățase în liceu despre Blaj, ca și printr'o neplăcută amintire personală, pe care a dus-o, nu așa de mult, din orașelul nostru. Venise, anume, să ne facă creștini după felul său. Întrebat însă, în fața mulțimei de copilandri ce se luase după el drept escortă, ce deosebire este între »ligă« și »partid«, s'a înfuriat și s'a ca mai dus de pe aici în regiuni mai calde și mai puțin pretențioase. — Dar nu-i asta ultima măgărie comisă de faimosul cap al faimoasei »ligi« care nu-i partid. Să sperăm că nici ultima!

B. Cluj. Foița din numărul nostru trecut: »Cădere rodnică« poartă iscălitură. Reprezintă, deci, în chip firesc păreri autorului. Redacția, întâmplător, nu este de acord cu ele în totul. Pentrucă oricât o fi de morală »finalitatea Baletului mecanic«: patima duce la catastrofă, nu știm de ce un adevăr moral trebuie îmbrăcat numai-decât în »pagini murdare«. Vorba mitropolitului Mihali: de ce să ascunzi aurul în gunoiu? Că până-l găsești, te murdărești. Și poate nici nu-l găsești, ci te alegi numai cu murdăria. — De aceea lauda pe care autorul foitei o distribuie pomenitei cărți pentru calitățile ei literare, nu trebuie socotită drept o recomandare a ei spre a fi citită.

D. Oradea. Regretăm că nu ne-am instalat și noi un aparat de radio. N-am putut avea, astfel, plăcerea de-a asista, prin văzduh, la botezul dsoarei Margareta, fetița electricianului postului de radiodifuziune din București, care a ținut să-și facă intrarea în biserica ortodoxă dacă nu în văzul, măcar în auzul întregului univers, confundându-se în apa botezului în fața microfonului. Ne închipuim însă, că și dacă nu s'a auzit mișcarea apți, cu atât mai elocvente vor fi fost țipetele — proteste? — ale proaspetei creștine. Ori poate s'au armonizat și ele în undele sonore ale troparelor orientale cântate de preoți? — Ideea conducătorilor postului de radiodifuziune a fost mai mult decât »originală«: deadreptul năstrușnică. Credem însă că biserica ortodoxă nu-i va felicita pentru ea. Nici noi!

Qu. Iadova. Confirmăm primirea sumei de Lei 200. Achitat până la 30/VI 1932.

T. Giurtelec și Șimleului. Chităm primirea abonamentului pe ultimii patru ani.

S. Beiuș. Aveți restanță numai pe anul curent.

C. Tășnad. Confirmăm primirea sumei de Lei 2169, abonament pe anul curent dela parohiile Boian, Cehal, Cig, Eriu Săncraiu, Ghirolt, Pătălușă, Pir, Sărăuad, Satu mic, Săuca, Sudurău, Blaja, Tășnad și Meteuiu. Vă mulțămim pentru inreresul ce ne purtați.

Administrația Centrală Capitulară — Blaj

Nr. 913—1931.

Inchiriere

Capitulul Metropolitan gr. cat. din Blaj închiriază pe timp de 3 ani, începând cu ziua de 15 Decembrie 1931, următoarele: a) casa cu locuință și prăvălie f. Aug. Laday din Piața In. M. Klein Nr. 20; b) casa fundațiunii Metrop. Mihalyi din Piața Inocențiu M. Klein Nr. 2; c) localul de prăvălie din casa f. I. M. Moldovanu, str. Metrop. Vancea Nr. 7; d) locuința și localul de prăvălie din casa fundațiunii Pepelovici-Gyulay, str. Regele Ferdinand Nr. 10.

Cei ce doresc a le ocupa, să-și înainteze oferte închise la Administrația Centrală Capitulară până în 15 Dec. 1931 orele 6 seara.

Blaj, 25 Nov. 1931.

Dr. Ambrosiu Chejar
adm. capit.

38 2—2

BLAJ, Regele Ferdinand 53.

Casă de vânzare

4 camere, bucătărie, dependințe, Grădina și 1 cameră, bucătărie.

In loc de numărare primesc libel de depunere „Albina“.

Adresa: A. RADU Cluj Donat 30.

8-3

Cartea de rugăciuni:

„LAUDAȚI PE DOMNUL“

în legătură de pânză costă numai 30 Lei, în piele 90 Lei.

Are cuprins bogat, format mic, exterior plăcut. — Se poate avea dela editor:

Cornel Dărăbanth
protopop onorar, paroh în Arded,
județul Satu-Mare. 5-6

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

fost

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu. eferuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

18-7 999

Datoria părintească este îngrijirea sugaciului cu HÖFER